
Людка Сільнова

..Яна была прыгожая, і Ён яе любіў...

Не, так не пачынаецца сучасны дэтэктыў...

Тэхніка дэтэктыўнага пісьма

ТУТЭЙШЫЯ

Мне толькі Божа дапаможа, можа,
Які мяне прыдумаў. І які
Ў Жыццё мяне пусціў, у Бездарожжа,
Як спуджанае птушаня з рукі.

Мне толькі Божа дапаможа, знаю.
Дакладнасць маху на дрыготку рук
Я нізавошта ўжо не прамяняю,
А вершы-маршы – на няўцямны гук.

Мне толькі Божа дапаможа, веру...
Калісьці, на зыходзе дня ці сну,
Ён зменіць Варту. І жаўнер жаўнеру
Адсалютуе. І напнуцца Дзверы –
Прыняць ахвяру, з Тых – яшчэ адну.

ЦЯЧЭ ПАЎЗ НАС РАКА

I

Яна цячэ паўз нас, рака,
І не з вады, не з малака.

Са слоў, што творацца ў малітвах,
Узносяцца ў духоўных бітвах.

II

Быць хрысціянінам: абмыцца
Вадой – і ў хвалях растварыцца.

Прыняць жыцця гарачыню –
Успыхнуць, быццам куст агню!

На беразе той з рэк Ракі,
Што паглынае ўсіх вякі.

III

Цячэ... цячэ паўз нас... рака...
Спазнаць усё... не наракаць...

Угледзець там... чародку рыбак...
Хапіцца... целаў нашых зніклых!

(Мы шкадаваць іх не павінны)
Ў вадзе... гайдаюцца сцябліны...

ЦЁПЛАЯ ЗГАДКА

I

Надакучыла
Халадэча нам!
Уцячы б калі
Ў Маладзечна!

У валёначкі б,
Хусткі пухкія –
І на саначкі
Ў снягі пругкія!

II

Мне б шчакой
Да печкі прыціснуцца,
Адагрэцца там,
Накапрызіцца.

Зноў пад дрэвам жыцця
Печкі кафельнай,
Як дзіця,
Аб'есціся вафлямі...

III

Думка-снежка – стук! –
Недарэчная
У шыбу дзён:
“Хачу ў Маладзечна я!”

У бацькоўскі дом,
У мястэчка,
Дзе азяблых нас
Грэла печка.

IV

Нават летнімі
Навальніцамі
Бацька печ паліў:
“Абсушыцца...”

Вераснёвымі
Вечарамі
Дзеці ведалі:
“Маці з намі”.

V

Мінск – заінелы
І сцвярдзелы.
Тут – замерзла я:
Пасталела.

Са сталіцы – пырх,
Як у вечнае,
У дзіцячы рай –
Маладзечна!

ТУТЭЙШЫ

...І зліўся блакітны з сінім
Так лёгка, як не было
Ні шматабяцальнай сілы,
Ні тога, што зваў “сіло”.

Я – знаю, яго згубіла
(Здагадка прыйшла наўпрост:

Я, пэўна, яго любіла!)
Кашуля, што навырост...

Ён вырваўся – страшны, кволы,
Раздзёрты надвое, голы.

Ужо скіраваны ўніз,
Крывёю прахаркаў: “Сыс!..”

НА ВЫСТАВЕ ЛЬВА ДАШКЕВІЧА **Тры словаздымкі**

I

Не толькі зайцы – Львы
у нас яшчэ ёсць!
Як і былі:
фатограф Леў Дашкевіч.
Якой цікавасцю –
і о, якой любоўю! –
Ягоны аб'ектыў
да Краю поўны!

II

На сценах – фота,
а на стэндах – рэчы
Дашкевіча...
Як тут усё дарэчы!
Ад рамачкі да рамачкі
вандрую.
Мы Беларусь
не бачылі такую!

III

Мастак, вучоны
і вандроўны рыцар,
Ён быў –
спрадвечных мараў праявіцель...
Хачу, каб ён
і на мяне глядзеў,
Амаль біблейны,
вачэй поўны Леў!

ПАНО З АБРЭЗКАЎ

Жыву даўно-даўно-даўно-даўно
Я на зямлі валошак ярка-сініх.

І шью ўсё пярэстае пано
З абрэзкаў дзён, сустрэч і сноў нявінных.

А вочы слепнуць і не бачаць шво,
Якім стачала жоўтыя квадраты
З чырвонымі... Пераварну шытво,
Адсуну прэч – і выйду ў цемру з хаты.

Наперадзе я ўбачу летні сад.
Ліхтар – галіны яблынь мне асвеціць;
З ім у руках – так хочацца! – назад
Не азірнуся ні за што на свеце.

ПАРТРЭТ У РАМЦЫ ЗА ШКЛОМ НА СТАЛЕ

Дачкі і ўнучкі партрэт настольны
Мне быццам кажа: “Ты будзеш вольнай!

Ты будзеш вольнай – і назавешся
Найціхім словам у Божым тэксце...”

Дачкі і ўнучкі святочны выгляд,
Ён супраць сцюжы-назолы выпад!

Дачка. І ўнучка. І я... Матрошкі:
Адна з другой. Каб Вясны пабольшала!

ТЭХНІКА ДЭТЭКТЫЎНАГА ПІСЬМА

Яна была прыгожая, і Ён яе любіў...
Не, так не пачынаецца сучасны дэтэктыў.

Яна была багатая. А ён – зайздросным рос...
Штудзірую прынесены сучасных кніжак стос.

Яна і ён па розныя бакі начных вітрын.
Яна – і сведкаў процьма. А ён адзін, адзін.

Яна яго заўважыла, яна схавала страх...
Пішчыць у галаве маёй і колецца ў вачах!

...Яна была прыгожая. А ён забіў яе.
На дэтэктываў тэхніку мне часу не стае.

БЛЯШАНАЕ ВЯДРО, ПОЎНАЕ ЧОРНЫХ ЯГАД

1. Маленства

Вячэрняе шэрае неба.
Вядро пакацілася. Бляха
Грукоча так звонка! І хлеба
Паўзе на мяне чарапаха

Па белай цыраце ў рамонкі.
Смяецца матуля. І тата
Знімае аднекуль гармонік.
Людзей была поўная хата...

Маленства, ты поўнае ягад,
Чырвоных, ружовых і сініх!
Знайшла мяне маці не ў градах
Капусных, а ў лесе (“ў малінах”).

2. Тры ўзросты

Я думала, што, назбіраўшы
Вядро чорных ягад па кнігах,
Засну як пшаніцу прадаўшы
І высню і Славу, і вырак...

Я думала, верная Згодзе,
Трымаючы цьмяную мапу:
“Яшчэ не адна я ў паходзе,
Мне чуюцца песні і ўсхрапы...”

Я думала (лобам у шыбу
Вакна маёй чорнае келлі),
Што знаю і звера, і рыбу,
А птушцы трымаю пасцелю...

3. Я веру

Аднолькава нас навучалі:
Любіце братаў нашых меншых!
Рассыпаліся, пазгасалі...
На баль не пазвалі тутэйшых.

Я веру: тутэйшая птушка
Старонкі ці крылы раскрыліць –
І выгнуцца чорныя стужкі
Радкоў, як каралі на шыі.

4. “Тутэйшыя”

Сышліся як ёсць! Зашумелі...
А стол быў – авальны, як лодка.

“Як рыцары памаладзелі!” –
Вось так рыфмавалася лёгка.

“Каня падвядуць”, – я шаптала.
Змяніла сукенку на латы.
Чакала, гукала, крычала...
Пакуль не пазвалі Дахаты.

Я сёння ўсяго толькі Нехта.
Архівам – блакнот і асадку...
Шлю горыч у нэтбука нетры,
Сціскаючы ў пальцах насатку.

5. Чорны сабачка

Я думала: чорны сабачка
Якісь, ні малы, ні вялікі,
Ля ног маіх, пыльных, заскача,
Як прыйдзеца “зняць чаравікі”...

Я думала – чорны сабачка.
А гэта – пусты мех ад смецця
Нясе па сумёце ўскудлачаным
Вецер... зноў вецер... і вецер...

6. Без назвы

вялікае чорнае неба
у старасці
маткай абніме

хто мы?
і адкуль?
што нам трэба?

няўжо мы
тых зор
пілавінне?

Снежань 2013